

Bestyrelsen

IEM og THA 26. april 2021

Referat af 1. bestyrelsesmøde 23.4.2021 kl. 13.30-16.05

Sted: <https://us02web.zoom.us/j/89626180011?pwd=VE9hQThzdkt4TGg4MGZYK2dCTGh5Zz09>

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Endelig godkendelse af referat fra sidste møde
3. Præsentation af bestyrelsens medlemmer
4. Præsentation af forretningsordener
5. Status på Dansk Sprognævns virke
6. Budget 2021 (revideret) og regnskabsopfølgning (1. kvartal)
7. Nedsættelse af fagråd, herunder drøftelse af kommissorier
8. Mødedatoer 2021
9. Eventuelt
10. Meddelelser

Deltagere: Henrik Jørgensen (formand), Lisa Villadsen (næstformand), Bettina Buch, Holger Juul, Sussi Olsen, Tonny Skovgård Jensen (Kulturministerens repræsentant i bestyrelsen), Jørgen Schack, Thomas Hestbæk Andersen, Ida Elisabeth Mørch (referent), Poul Erik Risager (økonomi).

1. Godkendelse af dagsorden

Beslutning: godkendt.

2. Endelig godkendelse af referat fra sidste møde

Bilag 1: Referat af 4. bestyrelsesmøde 2020.

Beslutning: *Referatet kunne ikke godkendes af den nye bestyrelse, men blev taget til efterretning.*

3. Præsentation af bestyrelsens medlemmer

Sagsfremstilling: På repræsentantskabsmødet 26.3. blev følgende valgt til Dansk Sprognævns bestyrelse 2021-2024: Henrik Jørgensen, Lisa Villadsen, Bettina Buch, Holger Juul og Sussi Olsen.

Som formand valgtes Henrik Jørgensen.

Bestyrelsen

IEM og THA 26. april 2021

Som næstformand valgtes Lisa Villadsen.

Medarbejderne i Dansk Sprognævn har valgt Jørgen Schack som deres repræsentant i bestyrelsen, og Kulturministeren har beskikket Tonny Skovgård Jensen som sin repræsentant i bestyrelsen.

Kulturministeren har fulgt repræsentantskabets indstilling og har beskikket ovennævnte.

Bestyrelsen foretog en præsentationsrunde.

4. Præsentation af forretningsordener

Sagsfremstilling: Fra den tidligere repræsentantskabsperiode foreligger der en forretningsorden for bestyrelsen (opdateret ultimo 2020) og for repræsentantskabet (opdateret 2018).

Bilag 2: Bestyrelsens forretningsorden.

Bilag 3: Repræsentantskabets forretningsorden.

Beslutning: Forretningsordenerne er læst og taget ad notam. For nuværende er der ikke behov for at ændre noget.

5. Status på Dansk Sprognævns virke

Sagsfremstilling:

Generelt: Dansk Sprognævns arbejdsopgaver er fastsat ved lov og er mere præcist udmøntet i en rammeaftale indgået med Kulturministeriet. Den netop indgåede rammeaftale (per december 2020) viser således Sprognævnets retning for de kommende fire år, og den vil være central ift. organisering og resurseallokering.

Aktuelt:

- Siden december 2019 har vi arbejdet på at få Digitaliseringsstyrelsen til at støtte udviklingen af et *Centralt Ordregister*. Formålet med udviklingen af et Centralt Ordregister (COR) er at skabe en fælles referenceramme for alle danske ord og lemmaer. COR knytter et unikt indeks til ethvert lemma og gør det muligt at jævnføre ordstoffet i forskelligartede sprogresurser som fx tekstkorpusser, talekorpusser, ordbøger, termbanker osv. COR vil dermed lette samkøringen af sprogdata fx til brug i maskinlæring og AI. COR-projektet består dels i at implementere og distribuere selve registeret, dels i at forsyne centrale dele af ordforrådet med betydningsoplysninger. COR er især målrettet virksomheder og forskere som arbejder med udvikling af sprogteknologi, men registeret og de tilknyttede databaser bliver frit tilgængelige og må anvendes til alle formål.

Primo marts fik vi den glædelige besked at projektet har opnået støtte. Et Centralt Ordregister skal frem til 2023 udvikles i et samarbejde mellem [Center for Sprogteknologi ved Københavns Universitet](#), Dansk Sprognævn og [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#) samt Digitaliseringsstyrelsen. Digitaliseringsstyrelsen bevilger Center for Sprogteknologi, Dansk Sprognævn

Bestyrelsen

IEM og THA 26. april 2021

og Det Danske sprog- og Litteraturselskab i alt 5.189.970 kr. Sprognævnet modtager 1.348.000 kr. Christina Dideriksen er ansat per 17.5. som videnskabelig assistent på projektet.

- Sprognævnets nye hjemmeside (<https://dsn.dk>) er lanceret ultimo februar. Sproget.dk skal også nyudvikles; dette arbejde igangsættes nu (sammen med Det Danske Sprog- og Litteraturselskab). Projektet forventes at koste i alt ca. ½ mio. Der er opnået støtte fra Brebøl Fonden på 200.000 kr. Der er netop sendt en ansøgning til Frederik og Emma Kraghs Mindelegat.
- *Sprogense* er udskudt fra maj til september. *Sprogense* er en sprogfestival som henvender sig bredt til børnefamilier, sproginteresserede, fagpersoner og uddannelsessystemet. Sammen med Nordfyns Erhverv og Turisme arbejder vi på at gøre *Sprogense* til en årligt tilbagevendende begivenhed, og vi har glædeligvis mødt stor opbakning til denne satsning fra mange sider – fra private, fra institutioner, fra interesseorganisationer, fra virksomheder, fra fagmiljøer og fra Danmarks Radio som en stærk mediepartner.

Det er et strategisk sigte for Dansk Sprognævn at vi i de kommende år højner vores synlighed i det danske samfund for at bidrage væsentligt til den demokratiske samtale om det danske sprog og hermed til kulturforståelsen. Udviklingen af sprogfestivalen *Sprogense* er central i denne bestræbelse (og indgår som et markant mål i rammeaftalen for Sprognævnet).

- Sprognævnet har fået adgang til et korpus med Facebook-opslag og kommentarer (ca. 100 mio. ord løbende tekst af offentligt tilgængelige, anonymiserede data). Korpusset skal benyttes til forskning i sprogets udvikling. Korpusset har vi fået fra Analyse og Tal som er et analysekoooperativ der leverer digitale og sociale analyser til offentlige og private aktører. Overdragelsen er sket i overensstemmelse med retningslinjerne fra Dataetisk Råd og den gældende GDPR-lovgivning.
- Kulturministeriet afsøger mulige 'synergier' mellem Dansk Sprognævn og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Det sker for at undgå paralleludvikling. Ministeriet har identificeret tre områder hvor vi i Sprognævnet og DSL skal forsøge at konkretisere et samarbejde yderligere: korpus(opbygning), nyordsarbejde og sprogteknologi. I januar godkendte ministeriet et notat udarbejdet af nævnet og DSL, og i forlængelse af dette notat iværksætter vi nu en afsøgningsproces.
- Kulturministeriet undergår i øjeblikket en række organisationsændringer og –udvidelser. Dansk Sprognævn ligger nu under kontoret Kulturarv, som ledes af koncerthoved Ole Winther.

Bilag 4: Rammeaftale for Dansk Sprognævn inkl. bilag til rammeaftalen (se især bilag 3 for et overblik).

Der blev orienteret mundtligt på mødet.

Strategi og rammeaftale blev rost for at være ambitiøse og med tilfredshed taget til efterretning. Hvad angår strategien, blev det bemærket at DSL også arbejder med automatiseret excerpering af nye ord, og at deres erfaringer kunne bruges ifm. Sprognævnets udvikling af et AI-modul til korpusgennem søgning (for at undgå paralleludvikling). Ordet 'tillid' nævnes to gange i strategien, men ikke fordi det generelt er et problem – der er generelt tillid til Sprognævnets faglighed, herunder rådgivning.

Bestyrelsen

IEM og THA 26. april 2021

Der blev spurgt til status fra Nyt fra Sprognævnet. NfS udkommer 3 gange per år og har aktuelt ca. 3.800 abonnenter. Det rummer både formidlende bidrag og forskningsartikler rettet mod 'den sproginteresserede tandlæge'.

Det blev aftalt at Sprognævnet monitorerer hvad der måtte ske med DF's seneste kulturpolitiske udspil, hvori nævnet og dets mandat diskuteres. Morten Messerschmidt blev i efteråret 2020 inviteret til at besøge nævnet i Bogense, men der har endnu ikke været plads i hans kalender.

Beslutning: Orienteringen blev taget til efterretning.

6. Budget 2021 (revideret) og regnskabsopfølgning (1. kvartal)

Sagsfremstilling:

Hvad angår kvartalsregnskabet, er der jf. bemærkningerne i regnskabet et estimeret overskud i første kvartal på 50-75 t.kr. Dette overskud planlægges anvendt ifm. den forestående aflevering af papirarkivalier til Rigsarkivet; afleveringsforretningen forventes at koste 75-125 t.kr.

Hvad angår det reviderede budget for 2021 skal opmærksomheden især henledes på justeringer som følge af bevillingen til COR-projektet samt en budgetteret udgift på 200 t.kr. til udvikling af sproget.dk.

Bilag 5: Revideret budget for 2021.

Bilag 6: Regnskab for 1. kvartal 2021.

Der blev orienteret mundtligt på mødet.

Beslutning: Regnskabet og budgettet blev godkendt.

7. Nedsættelse af fagråd, herunder drøftelse af kommissorier

Sagsfremstilling: I den forgangne repræsentantskabsperiode har der været nedsat to fagråd:

- Fagråd for retskrivning
- Fagrådet for fagsprog og sprogteknologi

Fagråd for retskrivning har i 2020 bestået af Sanni Nimb (formand), Henrik Jørgensen og Thomas Hestbæk Andersen samt redaktionsgruppen. Redaktionsgruppen har bestået af Margrethe Heidemann Andersen, Anna Sofie Hartling og Jørgen Schack. Margrethe Heidemann Andersen fungerer som sekretær for fagrådet. Fagrådet skal først og fremmest godkende normændringer af ikke-principiel karakter i *Retskrivningsordbogen*, fx dobbeltformsændringer og ændringer i paragrafferne i retskrivningsreglerne, og skal der-

Bestyrelsen

IEM og THA 26. april 2021

udover være opmærksom på hvilke ændringer der kunne være principielle og derfor skal forelægges repræsentantskabet. Fagrådet har desuden til opgave at følge den overordnede redigering af den alfabetiske del af ordbogen og at være rådgivende mht. fx ordudvalget i ordbogen. Fagrådet har pga. coronapandemien ikke holdt nogen møder i 2020. I stedet er forslag til nye opslagsord og ændringer til eksisterende opslagsord blevet diskuteret per mail.

Fagrådet for fagsprog og sprogteknologi har i 2020 bestået af Dorthe Duncker (formand), Patrizia Paggio, Tonny Skovgård Jensen, Hanne Erdman Thomsen, Erling Nielsen, Thomas Widmann (sekretær) og Peter Juel Henriksen. Fagrådet har til formål at udvikle og følge Sprognævnets initiativer indenfor fagsprog og sprogteknologi. Fagrådet har holdt ét møde i begyndelsen af 2020. Alle Sprognævnets sprogteknologiske projekter blev nævnt, men mødet drejede sig især om tankerne om at etablere et centralt ordregister (COR) for dansk.

Bilag 7: Kommissorium for Fagråd for retskrivning.

Bilag 8: Kommissorium for Fagrådet for fagsprog og sprogteknologi.

Bestyrelsen drøftede om fagrådene skal videreføres, herunder om deres kommissorier skal revideres, og om hvordan fagrådene skal besættes. Det blev i den forbindelse pointeret at fagrådene må være sat i verden for at understøtte instituttets arbejde, så de er afgørende at tage udgangspunkt i hvad er der brug for. Det blev fastslået at alene Retskrivningsordbogens alfabetiske del, altså ordlisten a-å, hører under Fagråd for retskrivning. Retskrivningsreglerne hører ikke under dette fagråd, og skal der foretages principielle ændringer, skal repræsentantskabet godkende dem (foruden Kulturministeren og Undervisningsministeren).

Beslutning: Fagråd for retskrivning fortsætter uden ændring i kommissorium eller besætning. Sussi Olsen, Dorthe Duncker og Henrik Jørgensen udarbejder et forslag til et revideret kommissorium for Fagrådet for fagsprog og sprogteknologi samt et forslag til ny besætning af dette. Tonny Skovgård Jensen ønsker ikke at fortsætte, og Sussi Olsen ønsker at overtage Patrizia Paggios plads som CST's repræsentant.

8. Mødedatoer 2021

Sagsfremstilling:

Der foreslås følgende mødedatoer i 2021:

2. bestyrelsesmøde: 8.6.2021 kl. 13-15 med præsentationer af Dansk Sprognævns virke kl. 10-12 i Bogense. Sprognævnet byder på frokost.
3. bestyrelsesmøde: 24.9.2021 kl. 10-12 i Odense (Odeon) eller online.
4. bestyrelsesmøde: 25.11.2021 kl. 10-12 i Bogense (inden repræsentantskabsmøde).
2. repræsentantskabsmøde: 25.11.2021 kl. 13-16 (med fælles frokost kl. 12.10) i Bogense.

Bestyrelsen

IEM og THA 26. april 2021

Beslutning: Mødeplanen blev godkendt, dog med forbehold for om det bliver muligt at mødes fysisk i juni.

9. Eventuelt

Retskrivningsreglerne blev diskuteret. Det blev foreslået at arbejde med formidlingen af dem ifm. RO5.

Det blev foreslået at de danske kommaregler, herunder Sprognævnets anbefalinger, diskuteres på næste bestyrelsesmøde.

Sprognævnet planlægger et nyhedsbrev og en række nyhedsmails efter behov til repræsentantskabet.

10. Meddelelser

Se bilag 9 med oversigt over aktiviteter for 2021.